

**Олег І. Хухра, Роман В. Демченко, Микита Є. Зайцев,
Дмитро В. Журавльов, Володимир О. Кириченко**

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ РИЗИКІВ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті проаналізовано міжнародну торгівлю України в умовах воєнних ризиків та трансформації світової економіки.

Повномасштабні військові операції на території України стали одним із найпотужніших факторів дестабілізації міжнародної торгівлі в Європі та світі за останні десятиліття. Війна докорінно змінила умови функціонування зовнішньоекономічної діяльності, порушивши усталені логістичні маршрути, експортно-імпорتنі ланцюги, механізми фінансування та страхування торговельних операцій. Водночас ці процеси відбуваються на тлі глибокої трансформації світової економіки, спричиненої тенденціями деглобалізації, посиленням регіоналізації, зростанням ролі геоекономічних блоків та переглядом принципів міжнародного поділу праці. У таких умовах міжнародна торгівля України набуває двоякого характеру: з одного боку, вона виступає джерелом макроекономічної стабільності та валютних надходжень, а з іншого – надзвичайно вразлива до військових, політичних та логістичних ризиків. Це свідчить про необхідність комплексного аналізу міжнародної торгівлі України не лише з точки зору динаміки обсягів експорту та імпорту, але й з урахуванням змін у структурі ризиків, механізмах адаптації та стратегічних перспективах розвитку в контексті трансформації світової економіки.

Обґрунтовано, що війна змінює архітектуру зовнішньоторговельних операцій через руйнування інфраструктури, порушення логістики, зростання вартості страхування й кредитування та підвищення країнового ризику. Показано, що паралельні глобальні зрушення (регіоналізація, фрагментація ринків, посилення геоекономічних блоків) спричиняють переорієнтацію торгівлі України на більш інституційно захищені ринки, передусім ЄС, та формують структурні зміни у товарній і географічній структурі експорту.

Систематизовано ризикову архітектуру міжнародної торгівлі України та виокремлено ключові управлінські реакції на фізичні, логістичні, фінансові й інституційні загрози. На основі сценарного підходу визначено альтернативні траєкторії розвитку торгівлі (адаптаційну, інтеграційну, ризикову та відновлювальну) і доведено, що стійкість торговельної системи залежить від здатності поєднати безпекові рішення з інституційною адаптацією та модернізацією логістики. Зроблено висновок про необхідність проактивної торговельної політики, спрямованої на диверсифікацію каналів експорту, підвищення надійності постачання та інтеграцію України у трансформовані ланцюги створення доданої вартості.

Ключові слова: міжнародна торгівля України, воєнні ризики, логістика, структурні зсуви, регіоналізація, євроінтеграція, сценарний аналіз, торговельна стійкість.